

References:

1. Baranik Z.P. (2005). Statystyka runky praci : Navchalnyy posibnuk KNEU [Labor market statistics: manual KNEU], Kyiv, 2, 167 [in Ukrainian].
2. Levchenko O.M. (2009). Profesiynnyy potencial: regulyatorni mekhanizmu innivaciynogo rozvutku [Professional potential: regulatory mechanisms of innovation development], Kirovohrad, 375 [in Ukrainian].
3. Libanova E.M. (2009). Yaku krizu perezhivaê Ukraïna na pochatku III tisyacholittya? [What crisis is Ukraine experiencing at the beginning of the third millennium?]. Natsional'naya bezopasnost': ukrainskoye izmereniye - National Security: Ukrainian Dimension, 5, 5-11 [in Ukrainian].
4. Ofitsiynyi sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy – Official site of State Statistics Service of Ukraine. Retrieved January , 01, 2018 from <http://www.ukrstat.gov.ua/> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 12.10.2017р.

УДК 331.101.262

Плотнікова М. Ф., к. е. н., доцент кафедри
інноваційного підприємництва
та інвестиційної діяльності
Житомирського національного
агроекологічного університету

Кільницька О. С., к. е. н.,
доцент кафедри економіки і підприємництва
Житомирського національного агроекологічного університету

РОДОВІ ПОСЕЛЕННЯ ЯК СОЦІАЛЬНО-ЕКОЛОГІЧНІ РУШІІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ В АГРОБІЗНЕСІ

GENERIC SETTLEMENT AS A SOCIO-ECOLOGICAL ENGINES OF THE AGRIBUSINESS COMPETITIVENESS

Plotnikova M., Ph. D., associate Professor of Innovative Entrepreneurship and Investment Activity Department, Zhytomyr National Agroecological University
Killytska O., Ph.D., Associate Professor, Department of Economics and Entrepreneurship of Zhytomyr National Agroecological University

АНОТАЦІЯ. У статті розкрито сучасні форми й особливості соціально-екологічного розвитку сільських територій та конкурентоспроможного

агробізнесу. Проаналізовано механізми реалізації завдань активізації багатофункціонального розвитку територіальних утворень, визначено його ключові завдання та соціально-економічний ефект. Значну увагу приділено порівняльному аналізу моделей державно-приватного партнерства та публічного управління та оцінці їх ефективності. Висвітлено ключові пріоритети забезпечення зайнятості в Україні в сучасних умовах. Окреслено заходи з підвищення ефективності праці та вирішення проблеми зайнятості сільського населення.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: соціалізація, модель сталого розвитку, зайнятість, сільське населення, родові поселення, конкурентоспроможність, агробізнес.

ABSTRACT. The article highlights the main forms and features of the socio-environmental development of rural areas and agribusiness competitive. The mechanisms of realization of the activation of the multifunctional development of territorial formations, its strategic goals and economic effect have been analyzed. Special attention is paid to the comparative analysis of of public-private models partnerships and public management and assessing their effectiveness. The key priorities for employment in Ukraine in the modern world are highlighted. The measures of improving the functioning of the agricultural labor in the context of solving the problems of rural employment are outlined. The innovation-investment approach in solving problems of overcoming the existing asymmetries and developmental imbalances is the implementation of the "Ancestral Estate" concept, which provides mechanisms for the sustainable development of territories and changes to inclusive nature in the country in terms of authority decentralization. The harmonization of relations between man and nature has outlined a strategic multifunctional management approach that allows optimizing energy flows between the economic, environmental, cultural, social, administrative, technical, and other domains of the population's life, which, through the prism of "nature-and human-centrism", forms a system of development interests, where the main elements are the integrity of the individual and its spiritual and cultural growth, which allows obtaining a positive synergistic effect at the national level.

KEY WORDS: socialization, sustainable development model, employment, rural population, international, competitiveness, agribusiness.

Постановка проблеми. Активізація процесів глобалізації та інтернаціоналізації в системі підприємництва та агробізнесу спонукає до уніфікації виробничих процесів та системи менеджменту. Водночас підвищення конкурентоспроможності базується зумовлене унікальністю суб'єктів економічних відносин, їх стійкістю в довгостроковій перспективі та здатністю до формування позитивного іміджу. Відсутність єдиного підходу в управлінні та недостатній характер системних досліджень в цій галузі

зумовив потребу до визначення оптимальних важелів впливу в межах суспільно-економічних формацій.

Питання розвитку підприємництва та агробізнесу є предметом наукової дискусії та нормативно-правового регулювання на всіх рівнях державного управління. Засновник вчення про підприємництво, Й. Шумпетер велику роль віддає капіталовкладенням та процесам впровадження змін на рівні корпорацій, де ключовою є позиція підприємця як унікальної універсальної особистості в колі економічної формації [1]. Зокрема, інноваційний характер розвитку підприємництва відмічено в працях П. Друкера, який відмічає складові «економіки знань» як рушійну силу розвитку сучасних суспільно-політичних систем [2]. Економічні аспекти стимулювання розвитку економіки та бізнесу в аспектах моделювання відображені в працях Є. Брисова, А. Лаффера, Ю. Львова [3]. Аспекти правового регулювання підприємництва є предметом досліджень В. Андреева, А. Бикова, О. Вінника, А. Курбатова, П. Лахно, Л. Ніколаєва та ін. Автори спираються на діалектичні підходи у визначенні закономірностей ринкової економіки. Вимоги сучасності щодо впровадження соціально-екологічних засад розвитку суспільства, посилення ролі соціально-корпоративної відповідальності учасників економічних процесів визначають принципово нові підходи в управлінні в підприємстві та агробізнесі. Що визначило вибір теми дослідження.

Мета дослідження. Метою дослідження являється виявлення механізмів активізації розвитку підприємництва на сільських територіях за умови забезпечення соціально-екологічної відповідальності бізнесу.

Результати дослідження. Становлення української державності відбувається в умовах глобалізації суспільно-економічного буття, посилення ролі територіальних громад та відсутності системного підходу в управлінні кількісними та якісними змінами на сільських територіях. Посилення антропогенного навантаження на навколишнє середовище внаслідок переважання витратного підходу в управлінні, виснаження ресурсного

потенціалу територій, зокрема зниження родючості ґрунтів, погіршення якості води та атмосферного повітря, в тому числі внаслідок значної вирубки лісів, що є загрозою існування людства та суттєво впливає не лише на стан здоров'я населення, але й визначає результативність діяльності суб'єктів господарювання як на сільських територіях, так і в містах.

Зокрема, ситуація щодо виробництва ділової деревини – значний попит на неї, зокрема, з боку іноземних компаній, став однією з причин переважання рубок над площами висадки дерев. Темпи скорочення українських лісів становлять 1 % на рік. Норма заліснення території країни становить 20 %, а рекомендована – 22 %, тоді як на практиці середня величина цього показника знаходиться межах 15,5 %. За даними Агентства лісових ресурсів України з одного гектара лісу можна отримати 240 куб. м деревини, а в Карпатах – 300–400 кубометрів [4]. Таким чином щорічні втрати лісу становлять 80 тис. га (1%) або 25,6 млн. кубометрів. Враховуючи, що однією з головних причин деградації ґрунтів є вирубка лісів, людство в цілому, й Україна, зокрема спостерігає руйнацію та спустошення ґрунтів, зміну їх складу, деградацію та погіршення функцій внаслідок антропогенного навантаження. Аналогічною, з позиції наслідків, є ситуація з станом та рівнем забезпечення населення питною водою, доступом до чистого повітря та забезпеченням підвищення родючості ґрунтів. Причому питання їх ефективного відновлення лежить в площині ментальності населення.

Проведене соціологічне опитування студентської молоді Житомирської області віком від 20 до 30 років, серед якої 85 % становили представники чоловічої статі, 15 % – жіночої; 47 % аудиторії мешканці сіл, тоді 53 % представляли міста області виявили переважну схильність до вибору та причини його появи (табл. 1). Виявлено низький рівень кореляції виборів залежно від місця проживання (міський, сільський чи селищний населений пункт), натомість більш тісним є ступінь зв'язку між вибором респондента та рівнем його доходу, тісністю соціальних зв'язків. Також виявлено підвищений рівень споживання енергоносіїв мешканців приватних будинків

порівняно з тими, хто мешкає у квартирах. Молодь, купуючи переважно нові речі, рідко їх повторно використовує. Сільській молоді більше властива активізація соціального капіталу та залучення ресурсів збору родичів, знайомих. Для них також характерна підприємливість з позиції подальшого використання речей, що наразі не є потрібними. Сільська молодь є частіше і довше задіяною у господарських справах родини, а також є більш схильною заробляти, особливо в літній період.

Зважаючи на загальнодержавну тенденцію до стійкості шлюбів (кількість розлучень в сільській місцевості нижча, ніж в містах натомість кількість дітей у розрахунку на 1000 осіб дітородного віку вища) очевидною стає позиція до розуміння позитивного досвіду розвитку сільських територій, натомість тривале зневажання цього чинника призвело до старіння й скорочення чисельності сільських мешканців, в тому числі за рахунок виїзду в міста та за межі країни найбільш обдарованої та активної молоді.

Аналогічною є ситуація в середовищі студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених, про що свідчить Доповідна записка «Про інституційний розвиток рад молодих учених й механізми стимулювання молоді до наукової діяльності», представленої на Колегії Міністерства освіти і науки України в квітні 2017 р. Вкрай загрозливою вбачається ситуація з позиції оцінки молодими вченими державної політики і її впливу на загальний рівень розвитку держави та науки, зокрема (80,2 % з опитаних вважають, що держава не приділяє належної уваги розвитку науки, в тому числі 24,9 % вважають, що державна політика руйнує систему вищої освіти, 24 % – політика не спрямована на позитивні трансформації у системі вищої освіти). Серед основних проблем розвитку відмічається відсутність інноваційного пріоритету розвитку держави, практична відсутність соціального забезпечення, неможливість забезпечити гідне життя, відсутність фактичної автономії творчості та забюрократизованість системи фінансування наукових досліджень, недосконала система підготовки та оцінювання наукових кадрів.

Таблиця 1

Оцінка вибору соціально-економічних та споживчі пріоритети молоді

Питання анкети	Варіанти перева- жаючого вибору	В серед- ньому	в тому числі мешканці*	
			міст	сіл та селищ
1. Статус населеного пункту, % відповідей	місто / село	–	53	47
2. Джерела отримання необхідного	купівля	68	69	63
	позичка та оренда	29	26	31
3. Як часто купуєте речі				
– одяг	щосезону	32	47	13
	щороку	56	47	63
– предмети побуту	щороку	32	42	19
	раз на 2–5 років	44	37	50
– рухоме та нерухоме майно	раз на 2–5 років	26	32	19
	рідше, ніж раз на 5 років	68	63	69
4. Причини здійснення покупок	в разі виникнення потреби	100	100	100
5. Наявність зайвих речей, якими не користуються	невелика кількість	79	68	88
	багато	15	26	0
	відсутні	9	5	13
6. Розпорядження речами, якими не користуються	викидається	32	53	6
	відається родичам	47	37	56
	продається	21	11	31
7. Використання часу протягом року, %	робота	50	17-33	33-63
	освіта	10	4-8	8-33
	спілкування	20	4-33	8-42
	відпочинок	20	21-29	17-50

*Примітка – порівняно з загальною кількістю відповідей мешканців відповідної категорії населеного пункту

Джерело: власні дослідження.

Практика їх діяльності є формою прямого народовладдя, публічного управління та адміністрування. Відповідно до ст. 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека є найвищою соціальною цінністю в Україні, а держава відповідає перед людиною за свою діяльність; права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави, а утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави [2]. Наразі в Україні функціонує низка поселень нового типу на кшталт

біосферних, лісосадів, зелених сіл, агромістечок, екологічних поселень, поселень родових садиб, екополісів, міст XXI ст. тощо. Найбільшу частку з них (понад 80 %) на території України простору родові поселення, які покликані сприяти оздоровленню населення, підвищенню продовольчої та економічної безпеки їх мешканців, відновленню та примноженню природно-ресурсного потенціалу території

Наразі, згідно статті 121 Земельного Кодексу України кожен повнолітній громадянин держави має право безкоштовно приватизувати п'ять ділянок землі на різні цілі (житлове та гаражне будівництво, дачне і особисте селянське господарство, садівництво) загальною площею до 2,28 га. Отримати земельні ділянки можливо в будь-якому регіоні країни незалежно від місця проживання через звернення до відповідального органу самоврядування (землі за межами населеного пункту знаходяться у віданні територіального відділення Держгеокадастру) з представленням карти або малюнку обраної земельної ділянки із зазначенням її місцезнаходження. Наприклад, згода сільської ради про виділення земельної ділянки є підставою для розробки проекту щодо відведення землі. Територіальний орган Держгеокадастру здійснює процес державної реєстрації земельної ділянки. Після затвердження проекту органом місцевого самоврядування та реєстрації в Міністерстві юстиції права власності відповідна рада чи адміністрація приймає рішення щодо передачі землі. Свідоцтво на право власності на земельну ділянку видається Укрдержреєстром або реєстратором Держгеокадастру.

Вирішення питань становлення вітчизняної науки та інших соціально-еколого-економічних задач розвитку суспільства, більшість з яких знаходяться в ментальній сфері діяльності, можливе через механізм «Родова садиба», головною ідеєю якої є «надати законодавче право кожному громадянину України, при бажанні, отримати 1 га землі для облаштування родової садиби в постійне (або довічне) користування безоплатно, без права продажу, з правом передачі лише в спадок» (проект Закону України «Про

родові садиби і родові поселення»). Державою на мешканців родових садіб накладається зобов'язання висадити ліс на 30-50% території та дотримуватися екологічного законодавства. Ділянка під родовою садибою стає не лише малою батьківщиною, але й «страховим полісом», який дозволяє вирішити питання життєзабезпечення, в тому числі з позиції формування продовольчої та економічної безпеки родини, підвищити рівень фізичного та духовного здоров'я, сприяє поліпшенню демографічної ситуації на рівні нації.

Підтримуємо думку М.П. Ковалка, С.П. Денисюка, М.М. Мітраховича, І.С. Герасимчука, які пропонують оцінювати діяльності суб'єктів суспільних відносин на рівні регіону (адміністративно територіального утворення, зокрема, поселення, а також країни, наднаціонального формування) є за показниками енергоефективності. Зокрема, енергоємність валового внутрішнього продукту та енергоємність валового регіонального продукту, енергозабезпеченість країни чи регіону [5–6]. Однак, крім обсягу спожитого палива пропонуємо враховувати енергетичну цінність всіх спожитих ресурсів на території об'єкту дослідження в розрахунку на відповідний обсяг виробництва чи кількість населення [17–20]:

— енергоємність валового внутрішнього продукту країни (регіону) (E_e)

$$E_e = \frac{N_e}{ВВП} \text{ (Дж / грн),}$$

де N_e – обсяг ресурсів, спожитих країною (регіоном) за рік, Дж;

$ВВП$ – обсяг валового внутрішнього продукту (обсяг валового регіонального продукту), грн;

— енергозабезпеченість країни (регіону, поселенням) (E_s)

$$E_s = \frac{N_e}{H} \text{ (Дж / особу),}$$

де H – середня чисельність населення країни (регіону), осіб.

У спрощеному розумінні енергоємність може включати обсяг спожитих паливно-енергетичних ресурсів для задоволення потреб

суспільного сектору в розрахунку на одиницю сформованої валової доданої вартості або на одиницю валового продукту. Окрема оцінка споживання органічного палива, електричної, теплової, вітрової, сонячної, геотермальної та інших видів енергії дозволяє оцінити їх частку у формуванні загального ресурсу (наприклад, визначаючи електроємність, теплоємність процесів життєдіяльності та господарювання). Співставленням тарифів на використання відповідного виду енергії та вартості виробленого продукту можна оцінити витрати на продукування матеріальних благ та їх суспільну корисність.

Родова садиба – це цілісний майновий комплекс розміщений на земельній ділянці розміром 1 га, на якому сім'я може побудувати свій будинок, посадити родове дерево, власний ліс, сад і город, облаштувати ставок. Периметр родової садиби захищається живоplotом з лісових культур – кедра, хвойних і листяних дерев, чагарників. Принципами організації родової садиби є органічне виробництво, безвідходна життєдіяльність та ноосферна освіта і виховання. При цьому організація господарювання та життєдіяльності здійснюється на засадах обслуговуючої та споживчої кооперації, а також практики діяльності територіальних громад. Реалізація ідеї «Родова садиба» передбачає дотримання чинного екологічного законодавства та висадку неплодових дерев не менш як на 30% території.

Родове поселення як взаємодіюча та взаємопов'язана форма організації родових садиб в межах населеного пункту чи їх групи, що спільно вирішує соціально-екологічні та економічні питання розвитку. В тому числі через запровадження толоки, функціонування віче, артілей, проведення народних свят, формування локальної економіки тощо. Родове поселення як група близько розташованих родових садиб об'єднує їх власників на засадах партнерства спільного облаштування території, створення відповідної інфраструктури: адміністративних, освітніх, медичних, культурних, спортивних та інших громадських об'єктів та установ [4–9].

В межах родового поселення відстань між ділянками становить 3–4 м з усіх сторін. Відсутність загального забору унеможливило межові спори. Наявність живопліт зменшує навантаження на господарів щодо його обслуговування, а також одночасного забезпечення захисту від ерозії, вітру, пилу, шуму та сторонніх запахів. Наявність на території лісу посилює продовольчу безпеку та стійкість території за рахунок багатоманіття видів, культивування та ріст грибів, ягідників, горіхоплідних, які є місцем проживання тварин та птахів, що, в свою чергу сприяє підвищенню врожайності картоплі на 25–30 %, овочів – на 45–50 %, трав – на 100 %. Зокрема, лише розміщення пасіки підвищує врожайність квіткових рослин на 30–40 % та збільшує обсяг виробленої в родовій садибі продукції до 60 кг умовного меду з кожного вулика. Посадка лісових дерев, облаштування ставка на ділянці забезпечує особливий, м'який, вологий мікроклімат, піднімає ґрунтові води до поверхні землі, що значно поліпшує умови зростання рослин. Створення родових поселень як глобальний екологічний проект держави, де вирішуються питання зайнятості, в т. ч. самозайнятості, доступного житла, заселення спустошених територій (в країні заселеними є лише 4 % території – табл. 2), зниження імпортозалежності та підвищення продовольчої безпеки [8–16].

Таблиця 2

**Динаміка зміни структури земельного фонду
основних видів угідь та функціональному використанню**

(станом на 1 січня)

Види угідь	1994 р.		2005 р.		2008 р.		2014 р.		2015 р.		2016 р.	
	Площа, тис. га	Структура, %	Площа, тис. га	Структура, %	Площа, тис. га	Структура, %	Площа, тис. га	Структура, %	Площа, тис. га	Структура, %	Площа, тис. га	Структура, %
Сільськогосподарські угіддя	41,9	69,4	41,8	69,2	4,2	69,0	41,5	68,8	42,7	70,8	42,7	70,8
Лісовкриті площі	10,3	17,1	10,5	17,3	10,6	17,5	10,6	17,6	10,6	17,6	10,6	17,6
Забудовані землі	2,4	4,0	2,5	4,1	2,5	4,1	2,6	4,2	2,6	4,2	2,6	4,2
Відкриті заболочені землі	0,9	1,5	1,0	1,6	1,0	1,6	1,0	1,6	1,0	1,6	1,0	1,6
Відкриті землі без рослинного покриву	1,1	1,8	1,0	1,7	1,0	1,7	1,0	1,7	1,0	1,7	1,0	1,7

або з незначним рослинним покривом												
Інші землі	1,3	2,2	1,2	2,1	1,2	2,1	1,2	2,1	2,4	4,0	2,4	4,0
Води	2,4	4,0	2,4	4,0	2,4	4,0	2,4	4,0	2,5	4,0	2,4	4,0
Всього	60,4	100	60,4	100	60,4	100	60,4	100	60,4	100	60,4	100

Джерело: сформовано за даними Держгеокадастру.

Інформаційно-роз'яснювальна робота ВГО «Народний рух захисту Землі» передбачає донесення до всіх верств населення України, в тому числі представників державних структур (Кабінету Міністрів України, міністерств і відомств, обласних та районних державних адміністрацій, сільських рад), представницьких органів (депутати Верховної Ради України, обласних і районних рад), громадських організацій, національної академії наук, в тому числі її галузевих органів, наступної інформації: суть ідеї «Родова садиба», самодостатність пропонованого проекту (забезпечується за рахунок впровадження практики органічного виробництва, пермакультурного дизайну, безвідходної життєдіяльності, використання джерел відновлюваної енергії, ноосферної освіти – біоадекватної методики в освіті та вихованні), реальності його реалізації у мовах сьогодення (землі для виконання умови отримання ділянки достатньо, бажаючи взяти землю та законодавча база, що вже дозволяє це зробити, – є).

Починаючи з 2001 р. в Україні на місці колишніх сіл за відсутності будь-якої підтримки з боку державних органів створено близько 100 родових поселень. Проведений на базі Міністерства аграрної політики та продовольства України круглий стіл з міністерствами і відомствами 16.08.2008 р. за участю заступників і перших заступників міністрів та представників родових поселень з усіх регіонів України (близько 50 осіб мешканців родових садіб) засвідчив, що ідея є такою, що заслуговує на увагу. Депутатами, представниками міністерств і відомств ініційовано розробку концепції державної цільової програми «Родова садиба», на основі якої, за ініціативою депутатів Верховної Ради України на круглому столі у листопаді 2009 р. розроблено проект Закону України «Про родові садиби та родові поселення», за результатами розгляду якого Кабінетом Міністрів

України дано доручення в 2009 р. восьми, а в 2014 р. – десяти міністерства, відомствам та аграрній науці щодо вивчення питання розвитку родових садиб та поселень та внесення пропозицій. Прийняття Закону України «Про родові садиби і родові поселення» дозволить спростити процедуру отримання земельної ділянки за одночасного забезпечення прозорості цього процесу, уникнення зловживань та підвищення контролю з боку державних органів влади. Враховуючи досвід заповнення нових та відродження діючих, але малозаселених населених пунктів поселенцями з якісно новим менталітетом та рівнем свідомості формується підґрунтя для багатofункціонального використання сільських територій. Консолідація, а також механізм синхронізації зусиль державних органів влади, місцевого самоврядування, громадських організацій, мешканців територіальних громад розширює потенціал соціально-економічного розвитку територій. Індикаторами позитивного впливу реалізації ідеї «Родова садиба» є підвищення рівня та якості життя населення, а також зайнятості, в тому числі самозайнятості.

Основою (фундаментом) розвитку Людини, його світогляду є спілкування з Землею, Природою, що сприяє зміцненню любові до всього живого, зміни ставлення до всіх процесів, які відбуваються в сім'ї, суспільстві, на Землі. Водночас фахівцями Міністерства аграрної політики та продовольства України, Національної академії аграрних наук проведено оцінку ефективності інвестування в розвиток сільських територій через механізм реалізації ідеї «Родова садиба» встановлено безповоротний характер вкладень фізичних осіб внаслідок наявної перспективи передачі цілісного земельно-майнового комплексу своїм нащадкам (табл. 3).

Реалізація ідеї розвитку сільських територій на принципах родової садиби дозволяє вирішити проблему деградації ґрунтів, а населення при бажанні отримує можливість вирішення життєвих та творчих питань свого розвитку, в тому числі забезпечення чистою продукцією, життя в гармонії з природою. Одним з альтернативних напрямів розвитку сільських територій через використання механізмів родової садиби є використання потужностей

колишніх цукрових заводів, інфраструктура яких (будівлі, споруди, дороги, майданчики та ін.) в основному збереглися. Основою оцінки рівня розвитку території є оцінка якості та рівня життя населення, а також людський розвиток, основною характеристикою якого є індекс людського розвитку та його складові – очікувана тривалість життя (років), середня тривалість навчання (років), очікувана тривалість навчання (років), ВНД на душу населення (дол. США), [7, с. 144].

Таблиця 3

Оцінка щорічних результатів розвитку сільських населених пунктів внаслідок реалізації ідеї «Родова садиба»

(а даними обстеження 2013 р.)

Показник	В розрахунку на 1 родову садибу, тис. грн	В розрахунку на 600 населених пунктів, знятих з мапи України з 1991 р. та 600 населених пунктів, в яких за даними паспортизації налічується від 1 до 10 жилих дворів, млрд. грн
1) Інвестиції фізичних осіб в облаштування родових садіб	30	9
2) Виробництво чистої сільськогосподарської продукції	25	7,5
3) економія бюджетних коштів на проведення меліоративних робіт	20	3
4) Забезпечення зайнятості, в тому числі залучених осіб, тис. осіб		100

Джерело: власні дослідження.

Пріоритетними напрямками впровадження концепції людського розвитку в Україні є подолання бідності, якісна освіта впродовж життя, забезпечення гендерної рівності, зменшення дитячої смертності, поліпшення здоров'я матерів, обмеження поширення ВІЛ-інфекції та туберкульозу і започаткування тенденції до скорочення їх масштабів, сталий розвиток довкілля [8]. Успішне досягнення цих завдань можливе через практику реалізації ідеї «Родова садиба». Діяльність населення адміністративно-територіального утворення через участь в роботі громадських організацій є

механізмом публічного управління й реального народовладдя, що вивчається Житомирським національним агроекологічним університетом (рис. 1).

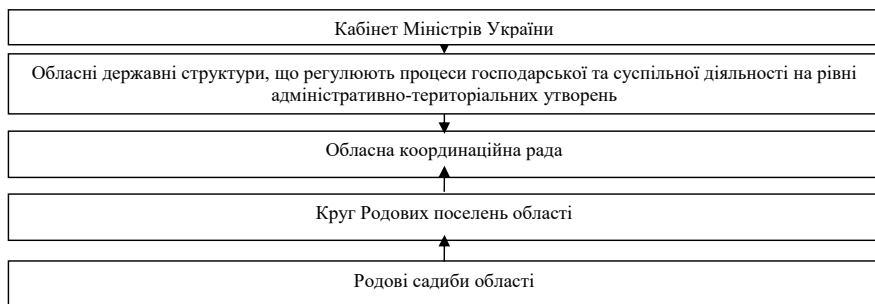

Рис. 1. Модель механізму взаємодії жителів родових садиб та родових поселень з органами державної влади України

Джерело: власні дослідження.

Позитивний вплив ідеї «Родова садиба» на здоров'я людей буде зумовлений за рахунок вирощування чистої плодоовочевої продукції, наявності фізичної праці на свіжому повітрі, що сприяє поліпшенню морально-психологічного клімату в родинах. Перетворення родових садиб на квітучі сади, напрацювання безвідходної життєдіяльності призводить до гармонізації відносин «Людина – Природа».

Висновки. Розвиток суспільного сектору на сільських територіях тісно пов'язаний з людиною та екологією її свідомості. Соціально-екологічна спрямованість та пріоритетність людиноцентричного підходу в управлінні територіальних громадами, становленням підприємництва та агробізнесу, зайнятості та самозайнятості є визначальним з позиції формування та примноження природно-ресурсного потенціалу адміністративно-територіальної одиниці, одним з механізмів досягнення яких є розвиток родових садиб та родових поселень.

Практика реалізації ідеї «Родова садиба» у Житомирській області та Україні в цілому засвідчила наявність інноваційно-інвестиційної складової суспільного зростання через підвищення рівня та якості життя населення внаслідок посилення ролі особистості, її духовного розвитку, активізації

державно-приватного партнерства та публічного управління, що має позитивні соціально- еколого-економічні наслідки.

Список літератури:

1. Друкер П. Бизнес и инновации. – М. Williams, 432 с.
2. Шумпетер Й. Теория экономического развития. Капитализм, социализм и демократия. – М.: «Эксмо», 2007. – 864 с.
3. Стимулювання економічного розвитку: аспекти оподаткування / С. Г. Мищенко. – Донецьк : ООО «Юго-Восток, ЛТД», 2006. – 225 с.
4. Михайлишин Я. Карпатська різанина / Я. Михайлишин. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://texty.org.ua/d/deforestation/>
5. Ковалко М.П. Енергозбереження – пріоритетний напрямок державної політики України / М. П. Ковалко, С. П. Денисюк; відп. ред. А. К. Шидловський; НАН України, АТ «Укренергозбереження». – К.: УЕЗ, 1998. – 506 с.
6. Мітрахович М.М. Методика розрахунку основних показників енергоефективності підприємства / М.М. Мітрахович, І.С. Герасимчук // Наукоємні технології. – 2009. – №3. – С. 93–95.
7. Доклад о человеческом развитии 2013. Возвышение Юга: человеческий прогресс в многообразном мире / Пер. с англ.; ПРООН. – М.: Издательство «Весь Мир», 2013. – 216 с.
8. Україна в 2015 році. Цілі розвитку тисячоліття [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/mdgs>
9. Плотнікова М.Ф. Інноваційно-інвестиційна практика сільського розвитку як стійкої суспільно-економічної системи / М.Ф. Плотнікова // Актуальні проблеми інноваційної економіки. – 2016, В. 17, Ч. 3. – С. 50–54.
10. Плотнікова М.Ф. Соціократія як інструмент управління розвитком сільських територій / М.Ф. Плотнікова // Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Серія Економічні науки. – 2016. – №1. – С. 141–152.
11. Плотнікова М.Ф. Total community – механізм управління розвитком сільських поселень / М.Ф. Плотнікова // Інтелект ХХІ. – 2016. – № 5. – С. 106–110.
12. Ходаківський Є.І. Формування системи розвитку сільських територій на засадах підприємництва, саморегулювання та державного управління / Є.І. Ходаківський, Т.М. Ратошнюк, Л.Л. Капітула, М.Ф. Плотнікова // Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка. – 2016. – № 25. – С. 158–170.
13. Ходаківський Є.І. Теоретико-методологічні засади формування науково-освітнього напрямку «Публічне управління та адміністрування» / Є.І. Ходаківський, В.П. Якобчук, І.Л. Литвинчук, М.Ф. Плотнікова, Л.Л. Капітула // Вісник ЖНАЕУ. – 2016. – № 2 (57), Т. 2. – С. 32–42.
14. Плотнікова М.Ф. Принципи та механізми розвитку сільських територій / М.Ф. Плотнікова // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2016. – № 3 (03). – С. 76–81.

15. Плотнікова М.Ф. Еволюційно-інноваційний характер розвитку сільських територій / М.Ф. Плотнікова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки. – 2014. – № 6, Ч. 2. – С. 35–38.
16. Плотнікова М. Ф. Інноваційно-проектний вектор стійкого сільського розвитку / М. Ф. Плотнікова, О. Ф. Присяжнюк // Наук. пр. Полтавської держ. аграр. акад. Сер. Екон. науки. – 2014. – Вип. 1 (8), т. 1. – С. 246–255.
17. Плотнікова М. Ф. Конкурентна стратегія розвитку аграрних формувань / М. Ф. Плотнікова // Наук. вісн. Львів. нац. ун-ту вет. медицини та біотехнологій ім. С. З. Гжицького. – 2007. – № 1. – С. 37–44.
18. Khodakivsky E. Rural Business And Its Infrastructure Management In Ukraine / E. Khodakivsky, Yu. Bogoyavlenska, M. Plotnikova, S. Tyschenko // Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development. – 2009. – Nr. 17 (2). – R. 147–156.
19. Bogoyavlenska Yu. Innovational Investment Development Vector Of Rural Territories / Yu. Bogoyavlenska, M. Plotnikova // Management Theory And Studies For Rural Business And Infrastructure Development. – 2014. – Vol. 36, № 2. – P. 382–393.
20. Bogoyavlenska Yu. The Modern Social And Economic Policy Of Ukraine: Problems Of Providing For And Enhancing Of Adequate Living Standards And Quality Of Life / Yu. Bogoyavlenska, M. Plotnikova, E. Khodakivsky // Management Theory And Studies For Rural Business And Infrastructure Development. – 2010. – № 21 (2). – R. 18–26.

References:

1. Druker P. Byznes y ynnovatsyy. – M. Williams, 432 s.
2. Shumpeter Y. Teoriya ekonomycheskoho rozvytyia. Kapytalyzm, sotsyalyzm y demokratyia. – M.: «Эксмо», 2007. – 864 s.
3. Stymuliuvannia ekonomichnoho rozvytku: aspekty opodatkuvannia / S. H. Myshchenko. – Donetsk : ООО «Іуho-Vostok, LTD», 2006. – 225 s.
4. Mykhailyshyn Ya. Karpatska rizanyina / Ya. Mykhailyshyn. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://texty.org.ua/d/deforestation/>
5. Kovalko M.P. Enerhozberezhennia – priorytetnyi napriamok derzhavnoi polityky Ukrainy / M. P. Kovalko, S. P. Denysiuk; vidp. red. A. K. Shydlovskiy; NAN Ukrainy, AT «Ukrenerhozberezhennia». – K.: UEZ, 1998. – 506 s.
6. Mitrakhovych M.M. Metodyka rozrakhunku osnovnykh pokaznykiv enerhoefektyvnosti pidpriemstva / M.M. Mitrakhovych, I.S. Herasymchuk // Naukoiemni tekhnolohii. – 2009. – №3. – S. 93–95.
7. Doklad o chelovecheskom rozvytyy 2013. Vozvyshenye Yuha: chelovecheskyi prohress v mnohoobraznom myre / Per. s anhl.; PROON. – M.: Yzdatelstvo «Ves Myr», 2013. – 216 s.
8. Ukraina v 2015 rotsi. Tsili rozvytku tysiacholittia [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/mdgs>

9. Plotnikova M.F. Innovatsiino-investytsiina praktyka silskoho rozvytku yak stiikoi suspilno-ekonomichnoi systemy / M.F. Plotnikova // Aktualni problemy innovatsiinoi ekonomiky. – 2016, V. 17, Ch. 3. – S. 50–54.
10. Plotnikova M.F. Sotsiokratsiia yak instrument upravlinnia rozvytkom silskykh terytorii / M.F. Plotnikova // Visnyk KhNAU im. V.V. Dokuchaieva. Seriia Ekonomichni nauky. – 2016. – №1. – S. 141–152.
11. Plotnikova M.F. Total community – mekhanizm upravlinnia rozvytkom silskykh poselen / M.F. Plotnikova // Intelekt KhKhI. – 2016. – № 5. – S. 106–110.
12. Khodakivskiy Ye. I. Formuvannia systemy rozvytku silskykh terytorii na zasadakh pidpriemnytstva, samorehuliuвання ta derzhavnoho upravlinnia / Ye.I. Khodakivskiy, T.M. Ratoshniuk, L.L. Kapitula, M.F. Plotnikova // Podilskiy visnyk: silske hospodarstvo, tekhnika, ekonomika. – 2016. – № 25. – S. 158–170.
13. Khodakivskiy Ye. I. Teoretyko-metodolohichni zasady formuvannia naukovy-osvitnoho napriamu «Publichne upravlinnia ta administruvannia» / Ye.I. Khodakivskiy, V.P. Yakobchuk, I.L. Lytvynchuk, M.F. Plotnikova, L.L. Kapitula // Visnyk ZhNAEU. – 2016. – № 2 (57), T. 2. – S. 32–42.
14. Plotnikova M. F. Pryntsypy ta mekhanizmy rozvytku silskykh terytorii / M.F. Plotnikova // Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia. – 2016. – № 3 (03). – S. 76–81.
15. Plotnikova M. F. Evoliutsiino-innovatsiinyi kharakter rozvytku silskykh terytorii / M.F. Plotnikova // Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriia Ekonomichni nauky. – 2014. – № 6, Ch. 2. – S. 35–38.
16. Plotnikova M. F. Innovatsiino-proektnyi vektor stiikoho silskoho rozvytku / M. F. Plotnikova, O. F. Prysiazhniuk // Nauk. pr. Poltavskoi derzh. ahrar. akad. Ser. Ekon. nauky. – 2014. – Vyp. 1 (8), t. 1. – S. 246–255.
17. Plotnikova M. F. Konkurentna stratehiia rozvytku ahrarnykh formuvan / M. F. Plotnikova // Nauk. visn. Lviv. nats. un-tu vet. medytsyny ta biotekhnolohii im. S. Z. Hzhyskoho. – 2007. – № 1. – S. 37–44.
18. Khodakivsky E. Rural Business And Its Infrastructure Management In Ukraine / E. Khodakivsky, Yu. Bogoyavlenska, M. Plotnikova, S. Tyschenko // Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development. – 2009. – Nr. 17 (2). – R. 147–156.
19. Bogoyavlenska Yu. Innovational Investment Development Vector Of Rural Territories / Yu. Bogoyavlenska, M. Plotnikova // Management Theory And Studies For Rural Business And Infrastructure Development. – 2014. – Vol. 36, № 2. – P. 382–393.
20. Bogoyavlenska Yu. The Modern Social And Economic Policy Of Ukraine: Problems Of Providing For And Enhancing Of Adequate Living Standards And Quality Of Life / Yu. Bogoyavlenska, M. Plotnikova, E. Khodakivsky // Management Theory And Studies For Rural Business And Infrastructure Development. – 2010. – № 21 (2). – R. 18–26.

УДК 336.74

Стаття надійшла до редакції 13.11.2017р.